

U S N E S E N Í

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Věry Šimůnkové a soudkyň JUDr. Dalily Marečkové a Mgr. Jitky Zavřelové v právní věci navrhovatele: **K. P.**, proti odpůrci: **Obecní úřad S.**, , za účasti: **1) .V. J.**, bytem, **2) K. K.**, bytem, **3) Z.K.**, bytem , **4) I. P.**, bytem **5) J.Š.** bytem **6) J.V.** bytem **7) V. V.** bytem **8) J.V.** bytem **9) K. Z.**, bytem, o návrhu na neplatnost volby kandidáta,

t a k t o :

I. Návrh se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Navrhovatel podal dne 27. 10. 2010 v zákonné desetidenní lhůtě stanovené v § 60 odst. 1 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „volební zákon“) ve spojení s § 90 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) návrh na neplatnost voleb, a to pro porušení volebního zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledky voleb. V návrhu uvádí, že v obci S. kandidovala pouze jedna volební strana s devíti kandidáty. Volilo se sedm členů zastupitelstva. Při sčítání hlasů však okrsková volební komise postupovala chybně, neboť pokud volič na hlasovacím lístku označil například pouze tři kandidáty, tak okrsková volební komise dopočítala hlasy i pro neoznačené kandidáty v pořadí uvedeném na kandidátní listině tak, aby bylo započteno vždy sedm hlasů. Tímto způsobem okrsková volební komise postupovala u všech hlasovacích lístků, na kterých nebylo označeno sedm kandidátů nebo celá volební strana. Toto chybné sčítání potvrdila jak předsedkyně okrskové volební komise, tak i zapisovatel. Potvrzují je také zveřejněné výsledky. Bylo odevzdáno celkem 190 platných hlasovacích lístků a celkem bylo započteno 1330 hlasů, tj. 190 platných hlasovacích lístků x 7 členů zastupitelstva. Jelikož ale navrhovatel volil jenom 6 kandidátů, jeho žena a dcera 3 kandidáty, aniž by zaškrtnuli celou volební stranu, není uveřejněný výsledek možný. Navrhovatel proto požaduje přepočítání hlasů.

Krajský soud v Praze (dále jen „soud“) vyzval odpůrce přípisem ze dne 27. 10. 2010, aby se vyjádřil k návrhu a předložil příslušnou spisovou dokumentaci, zejména zápis o průběhu a výsledku hlasování a hlasovací lístky.

Dne 1. 11. 2010 obdržel soud písemné stanovisko odpůrce. Odpůrce uvádí, že dle sdělení předsedkyně okrskové volební komise paní D. K. postupovala tato komise podle stanovené metodiky, k namítané chybě však mohlo dojít. Tato chyba by však s ohledem na to, že v obci kandidovala pouze jedna volební strana, neměla mít vliv na zvolení jednotlivých kandidátů. V krajním případě by mohlo dojít toliko ke změně platných hlasů pro jednotlivé kandidáty, případně ke změně pořadí těchto kandidátů. Odpůrce proto navrhuje, aby soud provedl přepočítání hlasů a na základě toho konstatoval, že volby jsou platné.

Přípisem ze dne 4. 11. 2010 soud vyzval také zvolené členy zastupitelstva a náhradníky, aby k návrhu zaujali stanovisko. Zastupitelka J. Š. ve vyjádření souhlasí s tím, že okrsková volební komise při sčítání hlasů chybovala. Má však zato, že hlasovacích lístků, na kterých nebylo zakřížkováno sedm kandidátů nebo celá volební strana, je minimum. Lze však těžko odhadnout, jaký vliv na výsledek voleb by mělo správné sečtení hlasů. Rozhodné proto je vyjádření nezvolených kandidátů, tedy náhradníků, neboť ti by se mohli cítit poškozeni. Zastupitel I. P. a náhradník K. Z. shodně uvádějí, že s podaným návrhem souhlasí a požadují, aby bylo provedeno přepočítání hlasů. Zastupitel Z. K. ve vyjádření uvádí, že jelikož v obci kandidovala pouze jedna volební strana, není důvod k tomu, aby soud volby prohlásil za neplatné. Pochybením okrskové volební komise nebyl výsledek voleb nijak podstatně ovlivněn. Nebýt tohoto pochybení pouze by došlo k nepatrné korekci počtu hlasů jednotlivých kandidátů. Obdobně se vyjádřil i zastupitel V. V.. Zastupitel J. V. ve svém vyjádření navrhuje přepočítat hlasy, neboť případné pochybení by tím mohlo být napraveno. Jelikož ale rozdíl mezi posledním zvoleným zastupitelem a prvním náhradníkem je přibližně 20 až 30 hlasů, nelze předpokládat, že by se tento stav po přepočítání změnil.

Podle § 90 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 60 odst. 1 volebního zákona se každá osoba zapsaná do seznamu ve volebním okrsku, kde byl člen zastupitelstva obce volen, jakož i každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do tohoto zastupitelstva, může návrhem u soudu domáhat neplatnosti hlasování, neplatnosti voleb nebo neplatnosti volby kandidáta. Návrh je třeba podat nejpozději 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev obcí Státní volební komisí.

Soud se proto nejprve zabýval splněním procesních náležitostí podaného návrhu a v tomto směru uzavřel, že návrh byl podán včas (výsledky voleb do zastupitelstev obcí vyhlásila Státní volební komise v úterý dne 19. října 2010), a to aktivně legitimovaným subjektem, neboť navrhovatel, jak vyplynulo z odpůrcem předloženého seznamu voličů, je zapsán do seznamu voličů ve volebním okrsku S..

Aktivně legitimovaný subjekt se pak může návrhem u soudu domáhat neplatnosti hlasování, neplatnosti voleb nebo neplatnosti volby kandidáta, přičemž důvodem návrhu (§ 60 odst. 2 až 4 volebního zákona) je tvrzení, podle kterého byla porušena ustanovení volebního zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledky hlasování, výsledky voleb nebo výsledky volby kandidáta. Z uvedeného plyne, že na základě návrhu aktivně legitimovaného subjektu se soud zabývá přezkumem hlasování, přezkumem zjištěných volebních výsledků a jejich vyhlášení.

Navrhovatel návrh označil jako návrh na neplatnost voleb. Soud však posoudil návrh podle jeho obsahu jako návrh na neplatnost volby kandidáta. Namítaná volební vada, kdy okrsková volební komise nesprávně sečetla hlasy, čímž došlo k nesprávnému stanovení počtu platných hlasů pro jednotlivé kandidáty a volební stranu, není založena skutečným a nebo potenciálním deformováním vůle voličů (ti své hlasy odevzdali), nýbrž toliko pochybením okrskové volební komise.

Problematickou volebního soudnictví se opakovaně zabýval Ústavní soud, který např. v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 73/04 (Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 36, nález č. 17, vyhlášen pod č. 140/2005 Sb.) zformuloval základní interpretační maximu zákonné úpravy volebního soudnictví tako: *„Vycházejte z demokratického principu legitimacy veřejné moci, dle něhož je lid jejím zdrojem a v této roli se podílí na jejím ustavování cestou svobodných a demokratických voleb (čl. 1 odst. 1, čl. 2 odst. 1 Ústavy), vyslovil základní tezi, dle níž pro volební soudnictví z principu demokracie plyne vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů a předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá.“*

Jak dále uvedl Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 28. 11. 2006, Vol 82/2006, dostupném na www.nssoud.cz, *„striktní požadavek na předložení relevantních důkazních prostředků navrhovatelem by mohl být při přezkumu voleb překážkou přístupu k soudu, a to zvláště v případě jednotlivých občanů, kteří nejsou účastni sčítání hlasů volebními komisemi. Aby však soud sám přistoupil k přepočtu hlasů či přezkoumávání správnosti jejich posouzení pouze na základě důkazně nepodložené volební stížnosti, musela by jej k tomu v daném případě přimět zvláště významná indicie, která by byla způsobila vyvolat pochybnosti o správnosti vyhlášeného výsledku voleb.“* Nejvyšší správní soud v citovaném usnesení ještě uvedl, že *„funkce soudu v rámci soudního přezkumu voleb nemůže být vykládána tak široce, že v konečném důsledku by jeho práce měla nahrazovat či jaksi doplňovat činnost volebních orgánů, dokonce až ve smyslu přepočítávání všech hlasovacích lístků na základě pouhé spekulativně formulované námitky.“* Krajský soud proto posuzoval, zda navrhovatel soudu předložil dostatečné důkazy, resp. zda tu jsou takové indicie, z nichž by plynuly pochybnosti o správnosti vyhlášeného výsledku voleb.

Z předložené volební dokumentace plyne, že ve volebním okrsku č. 1 v obci S. bylo při volbách do zastupitelstva obce odevzdáno celkem 207 úředních obálek obsahujících hlasovací lístky. Z toho 17 hlasovacích lístků bylo posouzeno jako neplatné a 190 hlasovacích lístků bylo posouzeno jako platné. Ze zápisu o průběhu a výsledku hlasování ze dne 16. 10. 2010 plyne, že pro volební stranu č. 1 Sdružení za rozvoj S., jejíž kandidátní listina byla zaregistrována jako jediná, bylo odevzdáno celkem 1330 hlasů. Ze zápisu o výsledku voleb ze dne 16. 10. 2010 plyne, že členy zastupitelstva obce S. byli zvoleni: 1. J. Š. s počtem hlasů

183, 2. I. P. s počtem hlasů 182, 3. V. J. s počtem hlasů 145, 4. K. K. s počtem hlasů 146, 5. Z. K. s počtem hlasů 161, 6. J. V. s počtem hlasů 152 a 7. V. V. s počtem hlasů 138. Náhradníky pak byli zvoleni: 1. J. V. s počtem hlasů 115 a K. Z. s počtem hlasů 108.

Z uvedených číselných údajů (zejména z počtu celkem odevzdaných hlasů a z počtu platných hlasovacích lístků) plyne, že každý hlasovací lístek musel být vyplněn tak, že bylo možno započítat vždy sedm hlasů. Celkový počet odevzdaných hlasů (1330) totiž přesně odpovídá součinu počtu platných hlasovacích lístků (190) a počtu volených zastupitelů (7). To však popírá navrhovatel, který tvrdí, že on udělil hlasy pouze šesti kandidátům a jeho manželka a dcera pouze třem kandidátům. Přitom hlasovacích lístků, na nichž bylo křížkem v rámečku před jménem kandidáta označeno méně než 7 kandidátů, byly dle sdělení okrskové volební komise desítky. Jelikož i odpůrce ve svém vyjádření připustil, že k namítanému pochybení mohlo dojít, a jelikož nebylo možno rozumným výkladem vyloučit, že by oba náhradníci nemohli překročit hranici pro postup na kandidátní listině (činila 161,7), dospěl soud k závěru, že je nezbytné hlasovací lístky přepočítat.

Volební soudy jsou nadány pravomocí přezkoumávat regulérnost voleb ve všech stádiích volebního procesu a jsou současně povolány k napravování volebních vad či pochybení prohlášením hlasování, voleb anebo volby kandidáta za neplatné. Za tím účelem je soud oprávněn například posoudit znovu platnost hlasovacích lístků, které okrsková volební komise označila jako neplatné nebo také hlasovací lístky přepočítat. Může tak učinit sám, anebo s ohledem na postavení Českého statistického úřadu (dále jen „ČSÚ“) a jeho oprávnění v procesu voleb (srov. § 9 volebního zákona) o to může požádat tento úřad. Tento krok mu mimo jiné umožňuje analogická aplikace ustanovení § 74 odst. 1 s. ř. s.; dle tohoto ustanovení v rámci řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu může předseda senátu uložit i jiným osobám nebo úřadům, aby předložili své spisy k projednání věci potřebné, popřípadě také sdělili své stanovisko k věci. Jednání přitom není třeba nařizovat ani v tomto případě (§ 90 odst. 3 s. ř. s.), neboť toto stanovisko ČSÚ lze považovat za doplnění volební dokumentace. Tento závěr vyplývá také i ze zcela specifické povahy volebního soudnictví, které je vázáno přísnými lhůtami, v nichž musí soud rozhodnout a své rozhodnutí v plném znění vyvěsit na úřední desce soudu. V řízení ve věcech neplatnosti voleb a hlasování je podle § 90 odst. 3 s. ř. s. soud povinen rozhodnout do dvaceti dnů poté, co návrh došel soudu. Tato krátká lhůta by jen stěží umožňovala předvolat všechny účastníky řízení k ústnímu jednání, natož tak, aby tito účastníci měli alespoň nějaký čas na přípravu k jednání. Pokud by přitom soud tuto lhůtu nedodržel, ohrozil by tím například i případnou přípravu opakovaných voleb.

S ohledem na tvrzení navrhovatele, vyjádření odpůrce a pochybnosti soudu, byl tedy v souladu s § 74 odst. 1 s. ř. s. použitého *per analogiam* vyzván přípisem ze dne 4. 11. 2010 ČSÚ k posouzení hlasovacích lístků a k přepočítání výsledků hlasování.

Ze stanoviska ČSÚ, doručeného soudu dne 9. 11. 2010, s jehož obsahem se soud ztotožnil, vyplývá, že obálka označená „Neplatné hlasy 17 ks“ obsahovala 17 hlasovacích lístků, z nichž 16 hlasovacích lístků je neplatných. Jeden hlasovací lístek, na kterém byla označena volební strana a všichni její kandidáti byl posouzen jako platný, neboť k označení kandidátů již označené volební strany se nepřihlíží (ustanovení § 41 odst. 3 volebního zákona). Obálka označená „Platné hlasy 190 ks“ obsahovala 190 platných hlasovacích lístků. K těmto lístkům byl přiřazen i výše zmíněný platný hlasovací lístek, který byl okrskovou

volební komisí chybně posouzen. Po přezkoumání těchto 191 hlasovacích lístků bylo provedeno sčítání počtu hlasů udělených jednotlivým kandidátům. Bylo zjištěno, že na 165 hlasovacích lístcích bylo uděleno 7 hlasů, na 5 hlasovacích lístcích bylo uděleno 6 hlasů, na 4 hlasovacích lístcích bylo uděleno 5 hlasů, na 6 hlasovacích lístcích byly uděleny 4 hlasy, na 7 hlasovacích lístcích byly uděleny 3 hlasy, na 1 hlasovacím lístku byly uděleny 2 hlasy a na 3 hlasovacích lístcích byl udělen 1 hlas. Celkem tedy bylo na 191 hlasovacích lístcích uděleno 1255 hlasů. Pro jednotlivé kandidáty přitom byly uděleny následující počty hlasů: pro kandidáta č. 1 bylo uděleno 133 hlasů, pro kandidáta č. 2 bylo uděleno 128 hlasů, pro kandidáta č. 3 bylo uděleno 147 hlasů, pro kandidáta č. 4 bylo uděleno 177 hlasů, pro kandidáta č. 5 bylo uděleno 182 hlasů, pro kandidáta č. 6 bylo uděleno 146 hlasů, pro kandidáta č. 7 bylo uděleno 139 hlasů, pro kandidáta č. 8 bylo uděleno 106 hlasů a pro kandidáta č. 9 bylo uděleno 97 hlasů.

Na základě takto zjištěných počtů hlasů vyhotovil ČSÚ nový zápis o výsledku voleb do zastupitelstva obce. Z něho plyne, že členy zastupitelstva obce S. byli zvoleni: 1. J. Š. s počtem hlasů 182, 2. I. P. s počtem hlasů 177, 3. V. J. s počtem hlasů 133, 4. K. K. s počtem hlasů 128, 5. Z. K. s počtem hlasů 147, 6. J. V. s počtem hlasů 146 a 7. V. V. s počtem hlasů 139. Náhradníky pak byli zvoleni: 1. J. V. s počtem hlasů 106 a K. Z. s počtem hlasů 97.

Úkolem okrskové volební komise je mimo jiné sčítat hlasy a vyhotovovat zápis o průběhu a výsledku hlasování [§ 16 písm. c)]. Při sčítání hlasů okrsková volební komise postupuje podle ustanovení § 40 volebního zákona. Podle odstavce 4 tohoto ustanovení po vynětí hlasovacích lístků z úředních obálek okrsková volební komise sečte hlasy pro jednotlivé volební strany a pro jednotlivé kandidáty. Počet hlasů odevzdaných pro volební stranu je dán součtem všech hlasů, které obdrželi její kandidáti podle odstavce 5. Podle tohoto odstavce okrsková volební komise po posouzení hlasovacího lístku (§ 41) započte platný hlas pro kandidáta takto: a) jsou-li označeni pouze jednotliví kandidáti kterékoliv volební strany, obdrží hlas každý označený kandidát, b) je-li označena pouze volební strana, obdrží hlas každý kandidát této volební strany, nejvýše však tolik kandidátů v pořadí dle hlasovacího lístku, kolik činí počet volených členů zastupitelstva, c) je-li označena volební strana a zároveň jednotliví kandidáti ostatních volebních stran, obdrží nejdříve hlas každý jednotlivě označený kandidát ostatních volebních stran a poté v pořadí dle hlasovacího lístku tolik kandidátů označené volební strany, kolik činí rozdíl počtu volených členů zastupitelstva a počtu jednotlivě označených kandidátů, d) ke kandidátům, kteří se kandidatury vzdali nebo byli odvoláni podle § 24, a k hlasům pro ně odevzdaným se nepřihlíží.

Předně z žádného zákonného ustanovení nevyplývá, že by volič byl povinen volit přesně tolik kandidátů, kolik se v jeho okrsku volí členů zastupitelstva. Je jen na jeho svobodné vůli, zda vůbec a případně kolik kandidátů zvolí. Pouze pro případ, že by volič označil na hlasovacím lístku křížkem v rámečku před jménem kandidáta více kandidátů, než kolik členů zastupitelstva má být voleno, byl by jeho hlasovací lístek neplatný. Volič je tedy omezen pouze maximálním počtem hlasů, které může udělit, nikoli počtem minimálním. Pokud tedy volič označí na hlasovacím lístku křížkem v rámečku před jménem kandidáta například pouze 3 kandidáty, lze započítat pouze tyto tři hlasy. Na tom nemůže nic změnit ani skutečnost, že v obci je pro volby do zastupitelstva obce zaregistrována pouze jedna kandidátní listina. Nelze totiž mít za to, že udělením hlasu jednotlivým kandidátům volební strany, je volena celá volební strana. Voliči totiž mohou udělovat hlasy jen konkrétním kandidátům s tím záměrem, aby tito kandidáti postoupili v kandidátní listině a byli případně zvoleni na úkor jiných

kandidátů (srov. § 45 odst. 4. volebního zákona, které stanoví podmínky pro postup kandidáta na kandidátní listině).

V souzené věci je zřejmé, že okrsková volební komise při sčítání hlasů porušila volební zákon, neboť započítávala hlasy i těm kandidátům, kterým je volič ve skutečnosti neudělil. Jak ovšem plyne z konstantní judikatury volebních soudů (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 7. 2004, sp. zn. Vol 6/2004, publikované pod č. 354/2004 Sb. NSS), mezi předpoklady toho, aby soud mohl vyhovět návrhu na neplatnost volby kandidáta, patří v první řadě nezákonnost a vztah mezi touto nezákonností a zvolením kandidáta, jehož zvolení je napadeno. Nezákonnost byla v souzené věci shledána, vztah mezi touto nezákonností a zvolením kandidáta však již nikoli. I po přepočítání hlasovacích lístků totiž byli zvoleni titíž kandidáti (dokonce i ve stejném pořadí). Došlo pouze k mírné korekci počtu hlasů.

S přihlédnutím ke shora uvedenému soud uzavírá, že zjištěné porušení volebního zákona nemohlo neovlivnit volbu kandidátů, a proto návrh na vyslovení neplatnosti volby kandidátů jako nedůvodný zamítl.

O náhradě nákladů řízení rozhodl krajský soud podle § 93 odst. 4 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Toto usnesení krajský soud doručí účastníkům řízení a vyvěsí jej na úřední desce soudu. Usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení nejsou opravné prostředky přípustné. Ve věcech volebních je podle § 104 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost nepřipustná.

V Praze dne 16. listopadu 2010

JUDr. Věra Šimůnková, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost: Nešporová